

dat de
nmer be-
kerker-
het er
toch de
ging haar

den haak
van de
egd, maar

et vonnis
een ver-
eraad van
wijze, die
raad door
uiten gaat

thied, kan
nigheden
omen con-
n daarbij
t niet ver-
ati, d. i. in
erebe, d. i.
ordeelen.
ste over-
opneemt,
d in geen
sta onze

grondslag,

ve aan als

lieren van

met name

wezen der

in de ken-

kerk, het

de valsche

bij de ware

aan toonen,

vijzen aan-

aartoe zijn

slag in de

dat hij alle

band der

n te hand-

min dwingt,

een enkel

rezen in te

D. K. zulk

icht en de

onder den

te breken.

l-Beierland

rkverband

der voege

n, d. i. de

chromielde

erkverband

erd, om op

taangebond

erschil dui-

angebond

vinciale en

uitgeput,

ruimen; en

staan voor

te kerken,

formulieren

kerkeraad,

met dezen

ook o. i. de

aking van

ad hebben

Oud-Beier-

n niets.

leze kerke-

neerde ker-

Formule-

poging is

oof Synode

op grond

maken, of

lokken; op

ge kerken

warena te

ak te doen;

em dwang

nde om in

te handelen;

naking een

motiverende

ongerefor-

chen aard.

omen naar

aaking ver-

te zijn met

raad bij de

toegekend.

6 handelde

Hier is het

hier is het

is geest en

kerkrecht

er ongelijk

al zijn recht

ische over-

de eerste

zijn eigen

prinsgeef-

it doen.

proces uit-

verluiging,

kerk, d. i.

in het spel

uit, maar

delen zelfs

men te be-

ing niet.

toegeefflijk

oe of af.

na afloop

gende het

eigen con-

rekening

e loop der

het land

Aanmoediging van schismatische handeling
verderft de kerken in het gemeen.

Voor in Nederland.

Eigenzinnigheid en eigendunkelijke han-
deling zijn onder ons gewoon. Pelagiaans
in hun hart achten maar al te velen, dat zij
naar eigen inzicht elk geval uit kunnen wijzen,
en van de verplichting om naar beginselen,
naar beginselen ook van recht, te hande-
len, heeft menig een niet het flauwste be-
grip.

Velen kennen zelfs ons kerkrecht niet. Ze
onderzoeken het niet. Ze vragen er niet
naar.

Ze maken elke zaak eenvoudig uit naar
het hun gevalt.

Die geest der eigendunkelijkheid nu is
in zijn hart Pelagiaans, en staat lijnrecht
tegen den geest van het Gereformeerde
leven, van de Gereformeerde belijdenis, en
van het Gereformeerde kerkrecht over, en
wie dien geest, uit toeschietelijkheid, aan-
moedigt, oefent invloed in verkeerd
geest.

Zeker ook de macht, de bevoegdheid en
het recht der kerkeraden, om e. q. d. de ker-
ken uit het verband los te maken, moet
erkend en gehandhaafd; maar alleen, en
hier leggen we nadruk op, op de boven om-
schreven, Gereformeerde wijze.

Zendingsterrein.

Niet zonder heftigheid is van meer dan
een zijde de vraag ter sprake gebracht, of
de Zending der kerken zich moest laten
binden aan een bepaald terrein.

Voor de doelen men daarbij op de vraag,
of het aangaat, zeker terrein te mijden, om-
dat reeds een andere Christelijke kerk op
zulk een terrein een Missie had.

Met name, of men een terrein mijden
mocht, omdat de Roomsche kerk er reeds
een Missionair uitzond, en of van de Room-
sche kerk kon gevorderd worden, dat zij
afbleef van een door ons gekozen ter-
rein.

Naar ons voorkomt heeft men bij het
beantwoorden van deze vraag scherp tus-
schen de beginselquestie en de questie
van opportuniteit te onderscheiden.

Let men op het *beginsel*, dan is het
eenvoudig ongerijmd van eenige kerk te be-
geeren, dat zij haar Missie naar iets anders
zo inrichten dan naar den laat van Christus
en naar den eisch van haar eigen Belijdenis
en Kerkenordening.

In zooverre zeggen wij Protestanten pre-
cies wat Rome zegt: Voldaan aan den
last van Christus zal dan eerst zijn, indien
onze kerk aan alle volken de waarheid ge-
bracht heeft. En de fout van de mannen
die voor *«Godsvrede»* pleitten, was alleen,
dat zij deze beginselvraag of ontweken, of
wel oplosten in een zin, alsof ooit de
kerk een *relatief* standpunt kon innemen.

Een kerk die niet beweren durft: Mijn
kerk is in het bezit van de zuiverste be-
lijdenis der waarheid, afdeelt als zo-
danig.

Nathans ring kan door geen Christelijke
kerk aanvaard worden.

Maar heel anders staat het met de
questie der *opportuniteit*.

Indien bijna heel de wereld gekerstend
was, en niets te kerstenen overbleef dan een
zeer klein terrein, dan zou geen kerk
mogen zeggen: Ik laat dit kleine terrein
aan anderen over, en trek mij terug.

Maar nu, enkel in onze Oost, nog dertig
en meer miljoenen op Missie wachten,
eiland bij eiland nog van den Christus ver-
vreemd is, ontstaat natuurlijk voor elke kerk
de plicht tot keuze.

Geen enkele kerk kan zeggen: Ik bezet
alleen alle terreinen.

Zelfs de machtigste kerk is niet anders in
staat, dan om, zeg één twintigste van het
geheel te bewerken, en is diensvolgens ge-
noedzaakt, negentien twintigsten *onbezett*
te laten.

Een dit nu zoo zijde, is er o. i. geen
enkele reden denkbaar, waarom eenige kerk
zeggen zou: Dan bezet ik juist zulk een
gedeelte, waar reeds een andere Missie
werkt.

Dan ligt het veel meer voor de hand, dat
elke kerk een deel van het terrein mist, en
waar nog geen andere Missie werkzaam is,
en dat ze er prijs op stelt, dat ook geen
andere Missie ingaan op het terrein dat
zij uitkoos.

Tweeërlei Missie op eenzelfde terrein
breekt *beider* kracht.

Beider kracht wordt daarentegen ver-
hoogd, zoo zij elk op eigen terrein blijven.

En nu komt het ons voor, dat de Over-
heid hier de aangewezen tusschenpersoon
is, om niet door dwang, maar door vrien-
delijke en minzame schikking het daarheen
te leiden, dat de Zendingsterreinen zooveel
mogelijk gescheiden blijven, opdat juist
daardoor *alle* terrein bearbeid moge worden.

Maar dan natuurlijk moet deze minnelijke
schikking waarborg van *weelkerigheid*
geven.

Kom ik niet op ander terrein, dan moet
ik ook zekerheid hebben, dat anderen niet
op mijn oogst ingaan en mijn werk versto-
ren komen.

Van één kant kan ook hier de vrede
niet komen.

Wat de Christelijke kerken slechts nimmer
vergeten mogen, is, dat ze, hoe ook
in Europa gedeeld, in India alle saam
vertegenwoordigers zijn van het *Kruis*
van Christus in zijn groote tegenstelling
tegen het Hindoeïsme en de Halve Maan.

Kerspel of Wijk?

VIII.

Schijnt het op de gronden, in ons vorig
artikel ontwikkeld, wenschelijke, de kerspe-
len niet door de keuze der hoorders, maar

naar de onderscheidene stadsdeelen, te doen
loopen, dan dient thans eenigzins nader aan-
gegeid, hoe men zulk een kerspel zou heb-
ben in te richten.

Op den voorgond hierbij staat, dat alle
kerspelen saam één stadsgemeente blijven
vormen, en dat deze stadsgemeente in haar
geheel, als eenheid, door den éénen kerkeraad
moet worden vertegenwoordigd en bestuurd.

Hieruit volgt, dat al hetgeen de kerkeraad
niet commissariaal kan maken, maar door de
volle vergadering moet worden behan-
deld, ook bij kerspelindeeling in den kerke-
raad moet worden afgedaan.

Alleen de kerkeraad, niet het kerspel,
handelt met de classis; niet het kerspel,
alleen de kerkeraad correspondeert met an-
dere gemeenten. Alleen de kerkeraad roept
in het ambt; Alleen de kerkeraad spreekt
censuur uit of heft die op. Alleen de volle
kerkeraad beslist ten finale in Diaconale
aangelegenheden. Aan den kerkeraad ver-
blijft de regeling der collecten. De kerkeraad
regelt de indeeling der kerspelen. De ker-
keraad beschikt over den Dienst des Woords
en der Sacramenten. Kortom, al het kerke-
lijk leven dat de gemeente in 't gemeen aan-
gaat blijft rechtstreeks van den éénen kerke-
raad uitgaan. En in het kerspel als zodanig
kan noch door predikanten, noch door ouder-
lingen, noch door diakenen ooit iets anders
gedaan worden dan in commissie van den
kerkeraad, onder appel op den kerkeraad,
en met recht van den kerkeraad om te
casseren wat besloten, om te wijzigen wat
gevestigd werd, of ook om in te voeren en
vast te stellen, wat ongeregd bleef.

Hier mag niet op worden afgedongen,
daar elk denkbeeld om aan de kerspelen
zekere autonomie te verleenen, terstond op
verbreking van de eenheid der gemeente
zou uitloopen; een punt waarop niet ernstig
genoeg de aandacht kan worden
gevestigd.

Vergeet toch niet, dat een predikant, in
zulk een kerspel gevestigd, in dat kerspel
allengs over zeer grooten invloed zal gaan
beschikken. Na vele jaren dienst heeft hij
een kerspel, waarin de meeste leden door
hem gecatechiseerd zijn, door hem in krank-
heid zijn bezocht, in droefheid getroost,
voor een goed deel door hem gedoopt, en
gestadig door zijn prediking bewerkt.

Stel nu, dat zulk een predikant op eenig
punt van dienst, in conflict komt met den
kerkeraad, zoodat hij weigert zich te
schikken naar hetgeen de kerkeraad be-
sloten heeft, en de kerkeraad naar de
classis gaat, wie gevoelt dan niet hoe men
bloot staat aan het gevaar, dat zulk een
predikant zijn kerspel gaat maaken, om dan
maar liever het kerkverband er aan te ge-
ven, en op eigen voet te gaan staan.

Zeker dit zou sociaal, het zou schis-
matisch in den strengsten zin van het
woord zijn. Maar helaas, tal van voorbeel-
den toonden dan toch, hoe er ernstige
mannen onder onze predikanten gevonden
werden, die voor zoo schismatische daad
niet terugdeinsden, en het zich zelfs in be-
eldden, en het voor anderen goed praatten,
dat ze zoo moesten doen om der consciën-
tie wille.

En dit gevaar nu zou door de kerspel-
indeeling zeer aanmerkelijk vergroot wor-
den, indien aan zulk een kerspel zekere
zelfstandige rechtsmacht werd toegekend.

Het moet daarom scherp op den voor-
grond staan, dat het kerspel onder geen
vorm of op geen wijze enig recht moet
verkrigen, dat het hetzij op de classis
hetzij bij den burgerlijken rechter, ooit
tegen den kerkeraad zou kunnen verweeren.

De noodige regeling van het kerspel,
moet door den kerkeraad geheel onafhank-
kelijk worden vastgesteld, en moet te
allen tijde door den kerkeraad, en door
hem alleen kunnen gewijzigd worden, ter-
wijl aan het kerspel geen andere vrijheid
kan worden gelaten, dan om voorstellen
diennaangaande bij den kerkeraad in te
dienen.

De kerkeraad moet het recht behouden,
om geheel naar eigen goedvinden, predi-
kanten, ouderlingen en diakenen voor het
kerspel aan te wijzen, en dus ook het recht
om wie er voor aangenomen was, te ver-
plaatsen naar een ander kerspel.

Het kerkgebouw moet nooit op enigerlei
wijze eigendom van het kerspel zijn, maar
het eigendom van de geheele gemeente
blijven.

De collecten moeten uit alle kerspelen
onder één kerkeraad staan, en in één kas
gestort worden, terwijl omgekeerd alle uit-
betalingen uit de gemeenschappelijke kas
moeten geschieden, waarbij hoogstens ver-
rekening van ontvangst en uitgaaf kan wor-
den toegelaten.

In het kerspel moet ambtelijk nooit an-
ders gewerkt worden, dan onder instructie,
naar aanwijzing, onder toezicht, en op naam
van den kerkeraad, iets wat hier op neer-
komt, dat predikanten, ouderlingen en
diakenen in het kerspel nooit anders kun-
nen vormen dan een *commissie* uit en van
den kerkeraad, die van de kerkeraad haar
last ontvangt, en in den kerkeraad haar
last ontvingt, en in den kerkeraad het fiat op
haar handelingen moet ontvangen.

De kerspelverdeling mag tot niets anders
leiden dan tot verdeling van den gemeen-
schappelijken arbeid.

Onder dit strenge voorbehoud echter
kunnen de gezamenlijke ambtsdragers, die
door eenzelfde kerspel zijn aangenomen,
dan ook in zulk een *commissie* van het
kerspel verenigd worden.

In die kerspelcommissie zouden zitting
ontvangen de predikanten van het kerspel,
de ouderlingen van het kerspel en de dia-
kenen van het kerspel. Deze commissie zou
het kerspel weer in wijken hebben te ver-
deelen voor den dienst der broeders onder-
lingen en diakenen, en zou op deze indeel-
ing de goedkeuring van den kerkeraad heb-
ben te vragen.

Deze kerspelcommissie zou elke week, op
een vast te stellen dag, moeten saamkomen,

met uitzondering van de week waarin de
kerkeraad saamkwam, om dan op een
andere dag te vergaderen. Veel van wat
nu de huishoudelijke commissie doet zou
dan op deze kerspelcommissie kunnen wor-
den overgedragen. En er zou voor den
kerkeraad geen noodzakelijkheid meer be-
staan, om meer dan eens per maand saam
te komen.

In die wekelijksche vergadering van de
kerspelcommissie zou elk ouderling, elk
diaken, en zoo ook de predikant dan tel-
kens verslag moeten doen van hetgeen ze
in die week ten behoeve der gemeente
door huisbezoek, ziekenbezoek, enz. had-
den gedaan, en er zou zulk een regeling
moeten getroffen worden, dat heel het
kerspel minstens tweemaal elk jaar ambte-
lijk bezocht werd, en dat de predikant
minstens eens per jaar in elk gezin kwam.

Dit zou bij een kerspel van 500 huize-
ningen voor de ouderlingen neerkomen op
1000, en voor den predikant op 500 be-
zoeken in het jaar. Neem nu aan, dat
elk kerspel zich 8 ouderlingen zag toe-
wijzen, zoo zou dit op 125 bezoeken per
jaar, per ouderling, d. i. op nog geen drie
bezoeken in de week neerkomen, wat stel-
lig niet te veel is; terwijl de predikant *niet*
bezoeken in de week zou hebben te doen,
wat zeker niet zoo weinig is, maar toch
zeer wel zou gaan, indien hiervoor één
morgen en middag per week, werd ge-
nomen, en altoos gezinnen bezocht worden,
die vlak bijeen woonden. De broeders
diakenen eindelijk zouden in verband met de
diaconale vergadering arbeiden, maar even-
eens in de kerspelcommissie verslag moe-
ten doen van hetgeen zij in de afgelopen
week in het kerspel gearbeid hadden.

Zulk een kerspelcommissie zou dan in
den regel bestaan uit 17 personen, t. w.
één predikant, acht ouderlingen en acht
diakenen, een kleine vergadering alleszins ge-
schikt, om, zonder breede beraadslagingen,
practisch te werken; en ook niet te groot,
om aan de leden van het kerspel de ge-
legenheid te geven, op de vaste dagen
van zitting, in persoon voor de commissie
te verschijnen, haar verslag te geven, en
haar bestaande wenschen kenbaar te maken.

Na afloop van elke commissievergade-
ring zou men dan een rapport aan den
kerkeraad opmaken, en hierin voorstellen
wat voor te stellen was, dat rapport zou
in de maandelijksche vergadering van den
kerkeraad worden uitgebracht; deze zou
daarover beslissen; en overeenkomstig deze
beslissing zou door de kerspelcommissie
worden gehandeld.

Op deze bijzonderheden wordt hier ge-
wezen, niet alsof we hierna toe zeggen
willen, dat het zoo en niet anders" zou
moeten gaan. Al dat bijzondere toch is op
velerlei wijze te regelen. Zoo zou het niet
het minste verschil maken, of men den
kerkeraad tweemaal of slechts eens per
maand saamrijt. Aangegeven wordt hier
alleen het denkbeeld, dat tal van huishou-
delijke zaken, die nu den kerkeraad ophou-
den, dan voor een goed deel in het kerspel
kouden worden afgedaan, en dat de kerkeraad,
hierdoor ontlast, niet zoo dikwijls zou
hebben saam te komen als nu. Er wordt
slechts op gewezen, dat er in de kerspel-
commissie kerkelijke samenwerking tusschen
predikanten, ouderlingen en diakenen van
hetzelfde kerspel zou kunnen ontstaan; dat
de arbeid en dienst beter zou kunnen ge-
controleerd worden; en dat het contact
met de gemeente gemakkelijker zou zijn. Met
name het zoo noodige huisbezoek en kraken-
bezoek zou eerst op deze wijze, over al
deelen der gemeente, telken jare vol-
lediger en afdoende kunnen zijn.

Hierdoor zou meer persoonlijke bekend-
heid ontstaan tusschen de ambtsdragers van
alle kerspelgezinnen.

Men zou niet langer als vreemden tegen-
over elkander staan.

Er zou dus tucht mogelijk worden op
het schoolgaan der kinderen, op het tijdig
ter catechisatie gaan, op het geregeld bij-
wonen der godsdienst oefeningen, op de ver-
houding tusschen man en vrouw, op gevaar
van insluipende armoede, op familieaange-
legenheden enz.

Zoo zou er Christelijke orde en leiding
geboeren worden, en de ambtsdragers zou-
den zich hierin thuis gaan gevoelen, juist
omdat ze allengs als natuurlijke belangstel-
lenden zouden beschouwd worden.

Innigging zou niet langer den indruk
van *indringing* in huishoudelijke aangele-
gheden maken. Men zou bekend, men zou
welkom, men zou gewenscht zijn.

En juist door dat verband op beperkter
schaal zouden ook de leden der gemeente
die in eenzelfde kerspel woonden, allengs
meer met elkander in aanraking komen.

De leden van een kerspel, groot 500 ge-
zinnen, kon men op vaste tijden in het jaar,
in het kerkgebouw tot een saamkomst uit-
noodigen, om de belangen van het kerspel
te bespreken. In het kerspel kon men de
jongedochtersverenigingen vereenigen voor
hulpdienst, de jonge mannen in jongelings-
verenigingen. Kortom er zou contact, er
zou saamleven, er zou samenwerking ont-
staan kunnen.

Men zou niet meer in de groote gemeen-
te verdrinken en opgaan, maar dank zij de
verdeling in kerspelen, overzichtbaar wor-
den. Er zou mogelijkheid voor geregelde
kenmerkings opkomen, en hieruit zou een
gevoel van saamhoorigheid geboren worden.

Om het korter te zeggen, al dat in-
tieme dat het kerkelijk leven op een dorp
nu reeds oplevert, en dat in de stadskerken
zoo volkomen gemist wordt, zou op die wijze
ook aan stadskerken ten goede kunnen
komen.

Niet de dorpskerken, maar de stadsker-
ken hebben het kwaad gesticht, en de ker-
kelijke verwildering in de volkskerk veroor-
zaakt. Die verwildering in de stadskerken
heeft de invloedrijke stadspredikanten ge-
noedzaakt in de algemeene ordening der
kerken allengs geheel verkeerd te bestan-

deelen op te nemen. En op die wijs is de
goede kerkelijke orde ten leste geheel ver-
stoord.

En datzelfde gevaar dreigt ook nu weer.

Niet ingedeelde stadskerken vertoonen een
schoonen schijn, waaraan geen wezen be-
antwoordt. De kerkeraad staat tegenover
de massa machtelos, en de ambtelijke
dienst mist de zoo hoognoedige controle;
daardoor verslapt die dienst; en dan moet
men ten slotte wel heenglijden over allerlei
kwaad, dat men weet dat voortsliuip, maar
dat te vaag optreedt om het te kunnen
keeren.

En tegen dat kwaad is nu metterdaad
geen ander geneesmiddel uit te denken, dan
dat ge het euvel van de *grote massa*
breukt, en door die groote massa op ordeli-
ke wijze en organisch in te deelen, het
teloor gaan van uw ambtelijke kracht voor-
komt.

Excelsior.

De redactie van *Excelsior* vraagt voor
haar uitgave bij het nieuwe jaar dat ze
intreedt, nogmaals een korte herinnering
aan het bestaan van dit maandschrift.

Wij voor ons achten dit overbodig.

In breeden kring kent men *Excelsior*.

Het schip zich een kring van lezers, het
won een goeden naam, en wist dien naam
met eere op te houden.

Voor de laatste maanden werd de in-
houd verrijkt met de brieven uit Pretoria
van een der beide redacteuren, meest ge-
illustreerd met goede photographieën uit de
Transvaal.

Het blad heeft reeds in menigen kring
veel wetenswaardigs